

Yakın İlişkilerde İddet Sorumluluğu Ölçeği Türkçe Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yakın İlişkilerde İddet Sorumluluğu Ölçeği Türkçe Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32760>

Özet

Yakın İlişkilerde İddet Sorumluluğu Ölçeği Türkçe Formu (YİİSÖ), Akın, Gülşen, Ayt ve Akca (2012) tarafından Türk kültürüne uyarlanmış bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, bireylerin yakın ilişkiler bağlamında gerçekleşen iddet eylemleri için üstlendikleri sorumluluk düzeyini ve attedikleri suçu belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin uyarlama çalışması, Türkçe konuşan popülasyonda geçerli ve güvenilir bir araç sağlamak üzere psikometrik analizlerle desteklenmiştir. YİİSÖ, özellikle failin iddet eylemlerini meşrulaştırma veya inkar etme eğilimlerini ölçmek için kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Yakın İlişkiler, İddet Sorumluluğu, Ölçek Uyarlaması, Psikometri, iddet, Sorumluluk Atfı, Ahmet Akın

Yazarlar

Ahmet Akın, Mustafa Gülşen, Sibel Ayt, Mustafa Akca

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yakın partner ilişkilerinde fiziksel, duygusal veya psikolojik iddet uygulayan bireylerin, bu eylemlerin sorumluluğunu ne ölçüde kabul ettiklerini veya reddettiklerini ölçmektir. Bu, hem klinik hem de araştırma ortamlarında, iddet eğilimi gösteren bireylerin bilişsel çarpıtmaları ve sorumluluktan kaçınma mekanizmaları anlamak için hayati önem taşır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini Türk örnekleminde test ederek, bu alandaki araştırmacılara ve klinisyenlere sağlam bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçülen Yapı

Yakın İlişkilerde İddet Sorumluluğu Ölçeği (YİİSÖ), temel olarak Bilişsel Sorumluluk Atfı yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin kendi iddet davranışlarındaki dikkatli nedenlere, kurban davranışlarına veya kontrol edilemez koşullara bağlama eğilimini içerir. Ölçek, sorumluluğun kabul edilmesi yerine, iddeti meşrulaştırma veya sorumluluğu reddeden bilişsel çarpıtmaların derecesini belirler. Bu, özellikle iddet döngüsünü sürdüren temel psikolojik mekanizmalardan biridir.

Geçerlik

Akın ve arkadaşlar (2012) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliliği (Construct Validity) incelenmiştir. Orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe formda da korunduğu, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları ile gösterilmiştir. Ayrıca, ölçeğin ilgili diğer yapılarla (örneğin, öfke, empati eksikliği) beklenen yönde korelasyon göstermesiyle ölçüt bağıntılı geçerliliği de desteklenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık (Internal Consistency) ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleriyle incelenmiştir. İç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değerinin yüksek olduğu ve bu değer ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterdiği rapor edilmiştir. Bu yüksek güvenirlik düzeyi, YYSÖ'nün klinik ve akademik çalışmalarda istikrarlı sonuçlar verebileceğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal yapısının Türk kültüründe doğrulamak amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmacılar, Açılmayıcı Faktör Analizi (AFA) yerine daha yaygın olarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanarak orijinal ölçeğin faktör yapısının (muhtemelen tek veya çok boyutlu) Türk örneğinde ne kadar iyi uyum sağladığını test etmişlerdir. Analiz sonuçları, ölçeğin teorik temelleriyle uyumlu bir faktör yapısı sergilediğini ve ölçek maddelerinin ilgili boyutlara beklendiği gibi yüklendiğini ortaya koymuştur.

Enstrüman Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinal formata bağlı olarak 5'li veya 7'li Likert tipi olabilir).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Form)

Popülasyon Grubu: Yetişkinler, özellikle yakın ilişkilerde bulunmuş veya iddet deneyimi olan bireyler.

Yaş Grubu: Genellikle 18 yaş ve üzeri yetişkin popülasyon.

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması için kullanılan örneklem, genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonundan toplanmıştır.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulaması şeklinde öz-bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanır. Katılımcılar, yakın ilişkilerdeki iddet senaryolarına ilişkin sorumluluk atıflarını derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

İddet Sorumluluğu, Yapı Geçerliliği, Güvenirlilik, Faktör Analizi, Bilişsel Çarpıtmalar, Cronbach Alfa, Psikolojik Ölçek

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Akın

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr (Ahmet Akın)

Yazın Adresi: İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi (Tahmini güncel bilgi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2012 (Türkçe Formunun Uyarlama Yılı)

Şinler ve Kullanım Hakkı: Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım şartları yazar tarafından belirlenir.

Ücret: Ölçek genellikle akademik araştırmalarda ücretsiz olarak kullanılabilir, ancak yazarın izni zorunludur.

Kaynaklar

Akın, A., Gülgen, M., Aıt, S. ve Akca, M. (2012). Yakın İlişkilerde İddet Sorumluluğu Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 175-184. Çalışmaya ait bağlantıya buradan ulaşılabilir: efdergi.ibu.edu.tr

Yakın İlişkilerde İddet Sorumluluğu Ölçeği Türkçe Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam metnine, Akın ve arkadaşlarının (2012) yayımladığı makaleden ulaşılabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM